EUROPE DIRECT
Poprad

str. 2
DIGITÁLNA SUVERENITA
Komisia navrhuje akt o čipoch s cieľom riešiť problém nedostatku polovodičov

str. 4
VESMÍR
EÚ zavádza systém satelitnej konektivity a zlepšuje manažment vesmírnej prevádzky

EUROSPRAVODAJ

Elektronický mesačník centra Europe Direct Poprad | Február 2022

ZIMNÁ HOSPODÁRSKA PROGNÓZA 2022

Rast sa po zimnom spomalení opäť zrýchli

Po výraznej expanzii o 5,3 % v roku 2021 porastie v roku 2022 o 4,0 % a v roku 2023 o 2,8 %. Vyplýva to z výsledkov Zimnej hospodárskej prognózy 2022, ktorú zverejnila Európska komisia. Rast sa očakáva aj v eurozóne, a to s tempom 4,0 % v roku 2022 a s miernejším tempom 2,7 % v roku 2023. EÚ ako celok dosiahla v treťom štvrťroku 2021 úroveň HDP spred pandémie, pričom podľa prognózy by do konca roka 2022 mali tento míľnik dosiahnuť aj všetky členské štáty. Hoci sa so spomalením rastu počítalo už v hospodárskej prognóze z jesene 2021, toto spomalenie bolo výraznejšie, ako sa čakalo, keďže sa zintenzívnili nepriaznivé vplyvy: prudký nárast infekcií COVID-19, vysoké ceny energií a pretrvávajúce narušenia dodávok. Prognóza inflácie bola v porovnaní s jesennou prognózou výrazne upravená smerom nahor. Celkovo sa predpokladá, že inflácia v eurozóne sa zvýši z 2,6 % v roku 2021 (2,9 % v EÚ) na 3,5 % (3,9 % v EÚ) v roku 2022

a následne v roku 2023 klesne na 1,7 % (1,9 % v EÚ). V prognóze sa predpokladá, že tlak na hospodárstvo spôsobený aktuálnou vlnou infekcií potrvá už len krátko. Hospodárska činnosť má opäť nabrať na obrátkach aj v dôsledku návratu k normálu v prípade dodávok a zmiernenia inflačných tlakov. Odhliadnuc od krátkodobého rozkolísania sú základy, o ktoré sa opiera táto expanzívna fáza, naďalej pevné. Neustále sa zlepšujúca situácia na trhu práce, vysoké úspory domácností, naďalej priaznivé podmienky financovania a plné využitie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF) by spoločne mali udržať dlhotrvajúcu a silnú expanzívnu fázu.

Neistota a riziká sú naďalej vysoké. Hoci sa vplyv pandémie na hospodársku činnosť postupom času oslabuje, pretrvávajúce opatrenia proti šíreniu nákazy a dlhotrvajúci nedostatok personálu by hospodársku činnosť mohli brzdiť. Tieto problémy by takisto mohli narúšať fungovanie kritických dodávateľských reťazcov dlhšie, než sa čakalo. Slabší rast dopytu v najbližšom čase môže naopak pomôcť vyriešiť problémy s dodávkami o niečo skôr, ako sa predpokladalo. Na druhej strane by dopyt domácností mohol rásť výraznejšie, než sa očakávalo, tak ako sa to stalo už pri opätovnom otváraní hospodárstiev v roku 2020, a investície podporované Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti by mohli priniesť silnejší impulz pre hospodársku činnosť. Inflácia môže byť vyššia oproti očakávaniu, ak by došlo k väčšiemu prenosu tlakov na náklady z výrobných na spotrebiteľské ceny. Riziká ohrozujúce výhľad rastu a inflácie výrazne prehlbuje aj geopolitické napätie vo východnej Európe.

Oživenie slovenského hospodárstva sa v druhej polovici roka 2021 spomalilo kvôli dopadu celosvetového narušenia dodávok a zhoršeniu pandémie. Po výraznom spomalení v treťom štvrťroku sa očakáva, že ročný rast HDP Slovenska dosiahne v roku 2021 úroveň 3 %. Výhľad hospodárskej aktivity zostáva v prvom štvrťroku tohto roka slabý. Očakáva sa, že hospodárstvo sa potom začne opätovne oživovať a v druhom štvrťroku prekročí svoju úroveň produkcie pred pandémiou, čím sa plánovaný ročný rast HDP zvýši na 5,0 % v roku 2022 a 5,1 % v roku 2023. Predpokladá sa, že súkromná spotreba bude počas prvého štvrťroka 2022 negatívne ovplyvnená neistotou súvisiacou s pandémiou, prebiehajúcimi narušeniami dodávateľského reťazca a pomalším rastom reálnych príjmov v dôsledku vyššej inflácie. Po tomto dočasnom prerušení sa predpokladá, že domáci dopyt počas zvyšku prognózovaného horizontu obnoví svoju mohutnú expanziu. Slovenský exportný sektor zasiahli vážne narušenia dodávateľského reťazca. Predpokladá sa, že celosvetový nedostatok polovodičov obmedzí slovenský automobilový priemysel, čo bude mať za následok výrazne nižšiu úroveň exportu. Inflačné tlaky sa v poslednom čase zintenzívnili a očakáva sa, že prudký nárast regulovaných cien energií a rýchlejší rast cien potravín ešte viac zvýši infláciu na začiatku roka 2022, čím sa priemerná ročná inflácia v roku 2022 zvýši na 6,4 %. Dobre ukotvené inflačné očakávania by mali umožniť spomalenie inflácie na 2,4 % v roku 2023.

DIGITÁLNA SUVERENITA

KOMISIA NAVRHUJE AKT O ČIPOCH S CIEĽOM RIEŠIŤ PROBLÉM NEDOSTATKU POLOVODIČOV

Európska komisia navrhla súbor opatrení na zaistenie bezpečnosti dodávok do EÚ a posilnenie jej pozície technologického lídra v oblasti polovodičových technológií a aplikácií. Európsky akt o čipoch posilní konkurencieschopnosť a odolnosť Európy a pomôže dosiahnuť digitálnu aj zelenú transformáciu. Akt EÚ o čipoch stavia na silných stránkach Európy – svetových výskumných a technologických organizáciách a sieťach, ako aj na fakte, že náš kontinent je sídlom množstva priekopníckych výrobcov zariadení – a aj naďalej bude riešiť pretrvávajúce nedostatky. Cieľom aktu je zabezpečiť prosperitu odvetvia polovodičov od výskumu až po výrobu a odolný dodávateľský reťazec. Spolu s členskými štátmi a medzinárodnými partnermi sa vďaka nemu zmobilizujú verejné a súkromné investície vo výške viac ako 43 miliárd EUR a stanovia opatrenia, vďaka ktorým bude možná prevencia, príprava, predvídanie a rýchla

reakcia na akékoľvek narušenie dodávateľských reťazcov v budúcnosti. Umožní EÚ splniť cieľ, ktorým je zdvojnásobenie súčasného podielu na trhu do roku 2030 na 20 %. Vďaka európskemu aktu o čipoch bude mať EÚ potrebné nástroje, zručnosti a technologické schopnosti na to, aby sa stala lídrom v tejto oblasti, a to aj nad rámec výskumu a technológií dizajnu, výroby a balenia pokročilých čipov. Zároveň si zabezpečí dodávky polovodičov a zníži závislosť.

Jeho základnými zložkami sú:

- Iniciatíva Čipy pre Európu, v ktorej sa združia zdroje Únie, členských štátov a tretích krajín pridružených k existujúcim programom Únie, ako aj zdroje zo súkromného sektora, a to prostredníctvom posilneného spoločného podniku pre čipy, ktorý vznikne strategickým preorientovaním súčasného spoločného podniku pre kľúčové digitálne technológie.
- Nový rámec na zaistenie bezpečnosti dodávok formou prilákania investícií a zvýšenia výrobných kapacít, ktoré sú veľmi potrebné na to, aby sa darilo inováciám v oblasti vyspelých uzlov či inovatívnych a energeticky účinných čipov.
- Fond pre čipy, ktorý uľahčí prístup startupov k financovaniu pomôže im tak zdokonaliť inovácie a prilákať investorov.

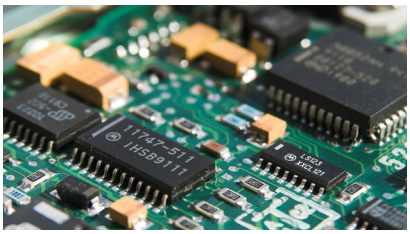

- Koordinačný mechanizmus medzi členskými štátmi a Komisiou na monitorovanie ponuky, odhadovanie dopytu a predvídanie nedostatku polovodičov.

Komisia okrem toho navrhuje sprievodné odporúčanie pre členské štáty. Ide nástroj s okamžitou účinnosťou,

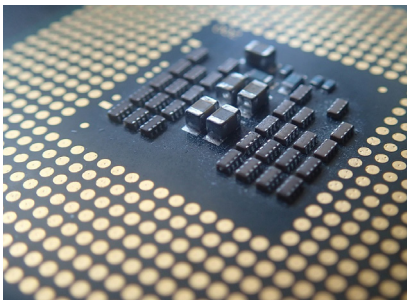

ktorý umožní ihneď spustiť koordinačný mechanizmus medzi členskými štátmi a Komisiou. Členským štátom je adresovaná výzva, aby v súlade s odporúčaním začali bezodkladne s koordinačným úsilím, a mohli tak lepšie pochopiť aktuálny stav hodnotového reťazca polovodičov v celej EÚ, predvídať možné narušenia a prijať nápravné opatrenia na prekonanie súčasného nedostatku, až kým nebude prijaté nariadenie. Bude potrebné, aby Európsky parlament a členské štáty prerokovali návrhy Komisie týkajúce sa európskeho aktu o čipoch v rámci riadneho legislatívneho postupu.

EURÓPSKA RADA PRE INOVÁCIE

NAJVÄČŠIA PRÍLEŽITOSŤ PRE INOVÁTOROV ZÍSKAŤ ROČNÉ FINANČNÉ ZDROJE NA RAST

Komisia prijala pracovný program Európskej rady pre inovácie na rok 2022. Prevratným inovátorom ponúka v roku 2022 možnosti financovania v hodnote viac ako 1,7 miliardy eur na rast a vstup na nové trhy, napríklad v oblasti kvantovej výpočtovej

techniky, batérií novej generácie a génovej terapie. Európska rada pre inovácie (EIC), ktorá bola spustená v marci 2021 ako jedna z hlavných noviniek programu Horizont Európa, disponuje v rokoch 2021 až 2027 celkovým rozpočtom vo výške viac ako 10 miliárd eur. Pracovný program Európskej rady pre inovácie 2022 obsahuje niekoľko nových prvkov, ktoré zjednodušujú proces podávania žiadostí a prispievajú k politikám EÚ.

VESMÍR

EÚ zavádza systém satelitnej konektivity a zlepšuje manažment vesmírnej prevádzky

EÚ plní svoje vesmírne ciele cez dve iniciatívy – návrh nariadenia o bezpečnej vesmírnej konektivite a spoločné oznámenie o prístupe EÚ k manažmentu vesmírnej prevádzky. Vesmírne technológie zásadne uľahčujú náš každodenný život a prispievajú k digitálnejšej, zelenšej a odolnejšej budúcnosti našej planéty. Vesmírny program EÚ ako vesmírnej veľmoci už dnes poskytuje cenné údaje a služby pre široké každodenné využitia od dopravy, poľnohospodárstva, až po reakcie na krízu či boji proti zmene klímy. Ak však chceme naďalej slobodne využívať výhody, ktoré vesmír prináša, politika EÚ sa musí zočivoči novým výzvam a stúpajúcej medzinárodnej konkurencii neustále vyvíjať a prispôsobovať. Dnešné iniciatívy pomôžu zachovať efektívnosť a bezpečnosť našich súčasných aktív a zároveň rozvíjať špičkové európske vesmírne technológie, ktoré budú slúžiť našim občanom a hospodárstvu.

Bezpečná vesmírna konektivita: Touto iniciatívou sa ďalej posilní konkurencieschopnosť vesmírneho ekosystému EÚ, keďže nová infraštruktúra by priniesla hrubú pridanú hodnotu (HPH) 17–24 miliárd eur a ďalšie pracovné miesta vo vesmírnom priemysle EÚ. Európska komisia predložila ambiciózny plán vytvorenia bezpečného vesmírneho komunikačného systému EÚ, ktorý:

- dlhodobo zabezpečí nepretržitý celosvetový prístup k bezpečným a nákladovo efektívnym službám satelitnej komunikácie; bude podporovať ochranu kritických infraštruktúr, dohľad, vonkajšie činnosti, krízové riadenie a aplikácie, ktoré sú rozhodujúce pre hospodárstvo, bezpečnosť a obranu členských štátov;
- umožní súkromnému sektoru poskytovať komerčné služby, cez ktoré sa môžu všetci občania a podniky v Európe dostať k rozšírenému, spoľahlivému a rýchlemu pripojeniu, a to aj v mŕtvych komunikačných pásmach, a zabezpečí súdržnosť medzi členskými štátmi.

Manažment vesmírnej prevádzky: Cieľom je vypracovať konkrétne iniciatívy vrátane operácií a právnych predpisov na podporu bezpečného, chráneného a udržateľného využívania vesmíru a zároveň zachovať strategickú autonómiu a konkurencieschopnosť priemyslu.

POSILNENIE EURÓPSKEJ OBRANY NAŠTARTUJE INOVÁCIE A ZMIERNI STRATEGICKÉ ZÁVISLOSTI

Komisia predstavila viacero iniciatív, ktorých sa zhostila v oblastiach kritických pre obranu a bezpečnosť v Európskej únii. Predstavujú príspevok k európskej obrane, ktorý pokrýva celú škálu výziev, od konvenčného zbrojného priemyslu a vybavenia na súši, na mori a vo vzduchu až po kybernetické, hybridné a vesmírne hrozby, vojenskú mobilitu a závažnosť zmeny klímy, ako aj plán pre kritické bezpečnostné a obranné technológie. Tieto nové iniciatívy sú konkrétnymi krokmi k integrovanejšiemu a konkurencieschopnejšiemu európskemu trhu v oblasti obrany, k čomu prispeje najmä posilnenie spolupráce v rámci EÚ.

EUROSPRAVODAJ – Elektronický mesačník Informačného centra Europe Direct Poprad.
Vydavateľ: Informačné centrum Europe Direct Poprad. Adresa: Hviezdoslavova 24, 058 01 Poprad.
Texty článkov: Európska únia, EURACTIV. Spolufinancované z rozpočtu EÚ.
Pre použitie obrázka uvedeného v tomto dokumente je potrebné kontaktovať autora obrázka.
© EDIC Poprad, EÚ, 2022
Ďakujeme Vám za čas, ktorý Ste venovali čítaniu Eurospravodaja, veríme, že Vás zaujal.
Vaše pripomienky, návrhy a otázky uvítame na europedirect@europedirectpp.eu.